

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

8. An aliqua ignorantia, quæ alias esset mortaliter culpabilis, quæ non sit affectata, aut crassa, excuset à transgressione præceptorum humanorum, quia jus humanum non obligat cum tanto rigore, ut ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

doctissimo Ioanne Maldero in p. 1. D. Thoma, q. 76. art. 2. ubi sic asserit.

Sup. contem-
to in hoc s.
in fin. Ref.
9. Et taute
& rege etiam
§. 1. & magis
la e in alia
Retol. pra
dictorum §.

3. Queres, quando quis peccat ex ignorantia, suntne duo ibi peccata, vnum ignorantie, alterum quod ex ignorantia admittitur? v.g. est aliquis, qui ex vincibili ignorantia non legit horas canonicas, ad quas ratione Ordinis tenetur, an ne ille peccet duplici peccato, vno ignorantia, altero contra virtutem Religionis? Pro responsione obseruandum est, ignorantie peccatum dependere ex obligatione sciendi, obligatio autem sciendi interdum ex eo solo pendet, quod obligemur aliquid facere, vel omittere, ad quod faciendum, vel omittendum opus est cogitatione eius, aliquando autem prouenit obligatio sciendi ex peculiari precepto, quo tenemur habere scientiam, camque nobis comparere. Quo supposito, respondeo, quando obligatio est prioris generis, peccatum ignorantie, & peccatum, quod ex ignorantia fit, non esse duo peccata, aut duplicem malitiam, quia tantum incurritur eo casu in peccatum ignorantie, quando per eam incurritur in periculum incidendi in aliquo peccato, siue illud sequatur, siue non. Quando vero obligatio sciendi est posterioris generis, ignorantia est peccatum per se, etiamsi non fuerit periculum alterius secuturi ex ea peccati, & quando ex illa ignorantia aliud peccatum admittitur, sunt ea peccata distincta. Imo etiamsi fuerit solum periculum alterius peccati specie distincti, coniunctum cum peccato, talis ignorantia, si fieri poterit concurrente sufficiente aduertentia illius periculi, vt contrahatur prater malitiam ignorantie, etiam malitia istius periculi, verbi gratia, si quis ex ignorantia culpabili Decalogi, incidat in peccatum homicidij, duplex peccatum admittit, vnum negligentie sciendi illud, quod scire poterat, & debebat, videlicet Decalogum; alterum homicidij. Eadem est ratio Confessarii ex ignorantia eorum, que ad officium suum pertinent, abluentis eum quem non potest abluere. Hac omnia Malderus; vide etiam Adamum Tannerum in part. 2. disput. 4. quest. 9. dub. 1. num. 12. et 13. & alios penes ipsos tractantes propositam questionem, videlicet, vtrum ignorantia vincibilis sit peccatum speciale, ideoque distinctum ab eo, cuius est causa. Sed de hac questione iterum redibit sermo, vbi contra Malderum, & alios Doctores supra, citatos multis disseram, licet omnia supradicta probabilia sint.

Sup. hoc in
Ref. & s. an
not. prateri-
ta.

Sup. hac ig-
norantia Co-
fessarii in
Retol. nec
prater te n
sine §. h. et
dem. que

RESOL. VIII.

An aliqua ignorantia, que aliis esse mortaliter culpabilis, que non sit affectata, aut crassa excuset a transgressione preceptorum humanorum; quia ius humanum non obligat cum tanto rigore, vt obligat ius diuinum?
Et an peccatum ex ignorantia culpabili, vel scientia commissum, non ita differat, vt necessario debeat in confessione eius differentia explicari, videlicet, an fuerit commissum ex ignorantia culpabili, an scienter?
Et quid, si peccatum procederet ex ignorantia affectata liberius peccandi: an tale peccatum sit explicandum in confessione, tanquam constituens speciale malitiam? Ex part. 4. tractat. 4. & Miscell. Resolut. 35.

Sup. hoc al-
quid in Ret.
seq. sed pro
nihil do-
ctrina la-

§. 1. Prima sententia negat, sic Castrus Palaus in op. mor. to. 1. tract. 2. disp. 1. punct. 16. n. 3. vbi sic ait: Fateor tenuitatem ingenij mei, non enim percipere possum quomodo deur ignorantia mortaliter

culpabilis, & transgressio precepti ex tali ignorantia mortalis non fit; nam tota malitia transgressionis consistit in negligentia culpabili sciendi preceptum, imo potius non est alia malitia omissionis, v.g. ieiunij, vel Missae precepta, quam est in illa culpabili negligentia: si ergo illa negligentia est culpabilis mortaliter, omissio culpabilis mortaliter erit; nequit ergo negligentia culpabilis mortaliter reddere violationem venialiter culpabilem. Ita Palaus, & ante illum Suarez in 3. p. to. 3. disp. 82. sect. 3. vers. secundum dubitari solet.

2. Secunda sententia affirmat. Ita Bonacina in Decal. disp. 29. §. punct. 3. n. 2. Sanchez in sum. tom. 1. l. 1. c. 17. n. 19. Valentia to. 2. disp. 6. q. 6. punct. 3. vers. potest etiam. & alij asserentes a transgressione preceptorum humanorum excusare etiam ignorantiam inuincibilem que in aliis materiis esset mortalis, dummodo non sit crassa, vel supina, quia ius humanum non obligat cum tanto rigore, vt obligat ius diuinum; sed has sententias pugnantes conatur conciliare Merolla in disp. Theol. tom. 2. disp. 1. c. 2. dub. 10. n. 167.

3. Vtrum quicquid sit, certum est non peccare saltem mortaliter transgressores precepta Ecclesie, v.g. ieiunij, obseruationis festorum bona fide, ex causa quam sufficientem putant, quamvis reuera si sufficientes non sit, quia cum precepta sint humana, non obligant cum tanto rigore, ad inquirendas causas excusantes, & tollendam ignorantiam, vt obligant precepta iuris naturalis. Ita Caietanus in sum. ver. Ieiunium c. 3. & ver. Festorum violatio. Henriquez lib. 9. c. 25. n. 10. Azorius tom. 1. lib. 7. c. 7. q. 4. in fine. Lessius 4. c. 2. dub. 5. n. 30. Armilla ver. ieiunium, n. 2. & 6. & ver. festum, n. 10. Emanuel Sa ver. ieiunium, n. 14. & alij.

4. Nota etiam, peccatum ex ignorantia culpabili, vel scientia commissum non ita differre, vt necessario debeat in confessione eorum differentiam explicare, videlicet an fuerit commissum ex ignorantia culpabili, vel scienter. Ita Tannerus in 1. 2. disput. 4. quest. 9. dub. 1. n. 26. Suarez in 3. part. tom. 4. disp. 22. sect. 4. num. 14. Secus autem si peccatum procederet ex ignorantia affectata liberius peccandi, & sine temeritate in tali casu Castrus Palaus loc. cit. punct. 6. num. 3. putat tale peccatum esse explicandum in confessione, tanquam constitutentem speciale malitiam aduersantem voluntati Deo seruendi; sed Sanchez vbi supra, cap. 17. in fine, tenet tale peccatum esse declarandum tanquam solum augentem malitiam.

RESOL. IX.

An ignorantia vincibilis Mysteriorum Fidei sit speciale peccatum in confessione explicandum?
Et an in ordine ad confessionem sit necessarium explicare, cuius precepti Decalogi fuerit ignorantia, & secus in ignorantia Mysteriorum Fidei?
Ex quo inferitur ignorantem vincibiliter plures articulos Fidei, non committere plura peccata, specie distincta; & secus vero si ignoret plura precepta Decalogi, vel Ecclesie.
Et an ignorantia vincibilis preceptorum Decalogi sit speciale peccatum?
Vnde sequitur, quod qui ex ignorantia culpabili negligit scire preceptum non fornicandi, &c. non committit duo peccata mortalia, si de facto fornicetur, occidat, &c. vnum negligentia sciendi huiusmodi preceptum, alterum fornicationis; & ideo sufficit, vt in confessione dicat, fornicatus sum, &c.
Et quid est sentiendum, si huiusmodi ignorantia preceptum non fornicandi, de facto non fornicetur; an teneatur adhuc eam culpabilem ignorantiam, ac negligentiam